N°. 416.

DE GRONDWET.

1854.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . . . *f* 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . » 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijken en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van *f* 1, het zegelregt daaronder begrepen.

DINGSDAG 26 SEPTEMBER.

UITGEVER-DIRECTEUR,
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten **M. Schooneveld en Zoon**, Beurssteeg, te Amsterdam.
Brieven **franco** aan het Bureau **De Grondwet**, Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . *f* 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . » 5.50.

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indie:
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement *f* 30, Ned. Cour.

Verligting van lasten!

Wij hebben, sedert den eersten dag van ons bestaan, te ijverig en te voortdurend gestreden voor vermindering van de lasten, die op de Natie drukken, dan dat wij nieuwe verzekering behoeven te geven, dat door ons met groote belangstelling en *ook in hoog gespannen verwachting* de, door deze Regering aangekondigde voorstellen tot vermindering van lasten zijn te gemoet gezien.

Waarom in hoog gespannen verwachting?

Omdat de heer VAN HALL, bij de heftige bestrijding van het bekende voorstel der negen leden, in de maand December jl., als een bepaald verschil tusschen de rigting van *zijn* Ministerie en dat van THORBECKE, ook heeft opgegeven, de wijze waarop *hij*, VAN HALL, de belastingen zou verminderen. (1)

»Maar dan zal dit verschil in rigting zich daarin vertoonen, dat wij niet bij voorkeur als *eerste afschaffing* zullen voorstellen eene belasting, die alleen den meervermogende drukt, die niet drukt op den breeden zoom van den middenstand, die grenst aan de armoede, de laagste klasse der maatschappij, waarop de geachtte spreker uit Maastricht heeft gewezen, *maar eene belasting, die alléén drukt op den minvermogende in den lande en eenige meervermogenden van den middenstand.*

De heer VAN HALL zou dus *afschaffen*, niet *verminderen*. Afschaffen: — het werd als met zoo vele woorden aangeduid — zoo al niet de belasting op het gemaal, dan toch op de rogge.

Wij hebben thans van de practische toepassing der »tegenovergestelde rigting« in zake belasting-verligting kennis genomen.

Drie-en-twintig opcenten van het gemaal!

De Natie zal voortaan ongeopcent brood mogen eten. De berg heeft eene muis gebaard. De hoofdsom blijft bestaan; daarbij blijven ook de 100, soms 200 gemeente-opcenten; voorts blijven al de formaliteiten, al de vexatiën aan accijns-heffing verbonden.

Van de ontheffing van 23 opcenten spiegelt men de Natie *verligting van lasten* voor. Het is niet slechts stout gedaan: maar het is ook een zeer gewaagd stuk. Reeds nu, hebben wij zelfs ministeriëlen, met bittere teleurstelling in het gemoed, de woorden van den oud-minister van finantiën, den heer VAN DOORN, in herinnering hooren brengen: »Dat voorstel is eene »bespotting der Natie. Het verdient niets meer dan te »worden begraven in de vergetelheid; het ware beter »voor de voorstellers zelven, als zij er nimmer over »hadden gesproken.« (2)

Wij zullen het voorstel, in al zijne onderdeelen, naauwlettend onderzoeken; want wij brengen ons de verklaring in het geheugen, die de heer GROEN VAN PRINSTERER, op 19 Nov. jl. aflegde. (3)

»Ik zou wenschen, dat dit populaire voorstel, kon het zijn en ware de tijd daarvoor niet te kostbaar, niet slechts tweemaal, *maar tienmaal onderzocht werd*. Het doel van dat onderzoek zal bereikt zijn..... opdat het voorstel in zijne *verderfelijkheid* en — ik wil liefst dit woord gebruiken — in zijne *ondoordachtheid* worde *ten toon gesteld*.«

Het geheele voorstel schijnt ons toe, tot *verwerping* te zijn ingerigt, om alsdan te kunnen zeggen: »*wij* hebben voorgesteld; *gij* hebt verworpen;« en, van dat standpunt beschouwd, is eene zinsnede in de redevoering des Ministers van Finantiën, bij de aanbieding der Begrootingswetten, hoogst opmerkelijk. De zinsnede, namelijk, waarin reeds vooraf werd ingezien, dat aan het voorstel »weinig toejuiching« zou te beurt vallen.

De geheele zaak, komt ons, tot dus ver, voor te zijn eene mystificatie en geheel met de politiek des heeren VAN HALL overeenkomstig. Aan den heer BAUD mogen we dan ook den lof niet onthouden, dat hij een diepen blik in het karakter van het hoofd der Regering heeft geslagen, toen hij hem bij den goochelaar vergeleek, die den boeren knollen voor citroenen in de hand stopt.

Ons geacht medelid uit de hoofdstad (de heer van Hall) heeft mij in gedachte terug gebragt tot *de tweede week van de maand Mei*, wanneer het *Buitenhof* door de loods van eenen bij uitstek handigen stadgenoot wordt versierd. Ik stel mij dien *kunstenaar* voor als een van de toeschouwers tot zich roepende, en hem (om bij het voorbeeld van de knol en den citroen te blijven) vragen:

»Wat is dit?«

»Een citroen!«

»Neem hem van mij en geef hem mij terug.« Dit wordt eenige keeren herhaald. Telkens is het de citroen, die ontvangen en teruggegeven wordt. Eindelijk wordt de citroen verwisseld *door* een knol, en nu zegt de boer:

»Dit is een knol, geen citroen.«

»*Het is een citroen, ik verklaar het daarvoor.*«

Zijn de *drie-en-twintig opcenten* van het gemaal iets anders dan de *knollen*, die de heer VAN HALL als *citroenen* de Natie thans in handen wenscht te spelen?

(1) *Bijblad*, Tweede Kamer, bl. 520.
(2) *Bijblad*, Tweede Kamer, bl. 509.
(3) *Bijblad*, Tweede Kamer, bl. 123.

De aanspraak, waarmede de heer BOREEL het Voorzitterschap der Tweede Kamer heeft aanvaard, was voor een goed deel gewijd aan eene loftuiging op de afgeloopen zitting. Ook de heer BOREEL schijnt het *gewigt* eener zitting af te meten naar de *veelheid* der tot stand gebragte wets-ontwerpen; wij willen daarover niet twisten, maar zouden toch gaarne willen vernemen, welke, bijvb. de »*zóó vele wetten*« geweest zijn, die, »door de Grondwet gevorderd« tot stand zijn gekomen? Wij kennen er slechts *twee*. Het reglement voor N. Indië, reeds door de ontbonden Kamer bijkans in staat van wijzen gebragt, en de wet op het Armbestuur, waarvan de onuitvoerbaarheid dagelijks meer en meer blijkt.

De ware roeping eens Voorzitters heeft de heer BOREEL, overigens, blijkens zijne rede, zeer goed begrepen: »stipte toepassing van het reglement van orde, »doch met onpartijdigheid, met welwillendheid is, »meen ik, de hem aangewezen weg, wil hij duur»zaam aan zijne roeping en aan uwe verwachting be»antwoorden.« Wij wenschen van harte, dat de heer BOREEL dit heilzame beginsel ook in allen deele zal *toepassen*, en zich steeds herinneren, 't geen in de afgeloopen zitting wel eens scheen te zijn vergeten, dat de Voorzitter eener Vergadering hare leiding niet mag ondergeschikt maken aan individuele sympathie. Wij hopen, dat, na den afloop dezer zitting, ieder met den heer ANEMAET zal kunnen zeggen: »Zijne »leiding is krachtig geweest; maar zij getuigde van »onpartijdigheid, en zij bevorderde, met kalmte gevoerd, »gematigdheid, zonder de vrijheid van beraadslaging »te schaden.«

Naar wij vernemen zijn — waarschijnlijk ten gevolge van onze vroegere opmerking — de heeren GODEFROI, lid der Tweede Kamer, en E. JACOBSON, makelaar te Rotterdam, benoemd tot *kommandeurs der orde van de Eikenkroon*.

De uitnemende verdienste van den heer JACOBSON verdiende, inderdaad, reeds lang eene openlijke onderscheiding. Zoo dikwerf koloniale discussiën aan de orde waren, onafgebroken op de tribune aanwezig, heeft hij door menige potlood-depêche òf den Minister, òf den heer BAUD, òf den heer ROCHUSSEN voor dwaling behoed of tot herstel van begane dwalingen, het middel aan de hand gegeven.

Bij onderlinge weging van de grootkruis-orde des Ministers van Koloniën en het Ministerschap van Staat des heeren BAUD, komt het ons evenwel voor, dat de heer GODEFROI, als hoofd-arbeider aan het reglement op Nederlandsch-Indië, nog al stiefmoederlijk door het Ministerie is bedeeld.

Wij vreezen, dat dit hemelsbreed verschil in belooning den heer GODEFROI niet zal aanmoedigen, om, ook in het vervolg, zoo *onpartijdig* en zoo *onafhankelijk* te zijn, als hij sedert Junij 1853 geweest is.

Zeer opmerkelijk is de omstandigheid, die, met betrekking tot het beruchte artikel van de *Amsterdamsche Courant*, waar de leden der Kamer in vijf afdeelingen geplist werden, door de *Nederlander* wordt publiek gemaakt.

In het exemplaar van de *Amsterdamsche Courant*, dat ons onder het oog kwam, leest men, na de namen der dertig *aanhangers* van het Ministerie: »Bij dezen voegen zich die leden, die zich *op een meer onafhankelijk standpunt* plaatsen.«

Voor de door ons gecursiveerde woorden leest men in andere exemplaren: *op een derde standpunt*.

We zouden, om de belangrijkheid van het artikel, gaarne weten welke lezing, volgens de *Amsterdamsche Courant*, de voorkeur verdient.

Ook wij zijn naar eenige opheldering verlangend. De verstandige correctie, die, blijkbaar, na het afdrukken van een gedeelte der oplaag, is gedaan, bewijst, dat men zijne overtuiging en de waarheid heeft willen verbloemen. Overtuiging en waarheid, beiden, kwamen daarin overeen, dat »*aanhanger*« van het Ministerie ondersteld werd synoniem te zijn met »*afhankelijk*« van de Regering.

De *Nederlander* zegt, in N°. 1306, dat *het vijfde der additionnele artikelen* van de Grondwet »ook bij de meeste vrijzinnige bladen in vergetelheid schijnt te zijn geraakt,« en het blad voegt er bij: »dat *enkel* in de *N. R. Courant*« daarover gesproken wordt.

Vergeet *de Nederlander*, dat wij, het eerst van allen, op de vergeetachtigheid van het Ministerie opmerkzaam maakten?

De aanmerking bevreemdt ons te meer, daar *de Nederlander*, twee nommers vroeger (No. 1304) de zinsnede heeft overgenomen, waarin wij op de opmerkelijkheid van dat stilzwijgen van 't Ministerie over de voorschriften der Grondwet de aandacht vestigden.

Maar ook andere dagbladen hebben op dat stilzwijgen gewezen: zóó het *Handelsblad*, zóó de *Echo Universel*.

Wanneer het verwijt, derhalve, van allen grond ontbloot is, schijnt ons de toeleg nogtans niet twijfelachtig. De anti-revolutie doet niets liever, dan de constitutionnelen voor te stellen als de minachters *par excellence* van die Grondwet, welke zij dagelijks tegen de reactionnaire velleïteiten van de »vrienden« moeten verdedigen.

Het is alleen, om deze deloyauteit van *de Nederlander* te releveren, dat wij op het schot onder water van het orgaan der anti-revolutie antwoorden.

De *Utrechtsche Provinciale en Stads-Courant*, heeft de twee eerste, eener door haar aangekondigde reeks van brieven »*over de Tweede Kamer, of naar aanleiding* »*van de discussien van dat Staatsligchaam geschreven*« in hare Nis. van 21 en 22 Sept. medegedeeld. Zij heeft dien eersten brief doen voorafgaan door de verklaring, »dat de mededeelingen en beschouwingen van den schrij»ver voor diens eigene verantwoordelijkheid blijven.« Wij gelooven nogtans niet, dat, wanneer die brieven voortdurend van inhoud zijn als de twee eersten, de verantwoordelijkheid onzer *Utrechtsche* zuster, door deze *Nederlanderachtige* verklaring, geheel zal gedekt zijn. De Redactie van een dagblad mag, ten blijke van onpartijdigheid, stukken opnemen, strijdig met hare eigene meening; maar eene reeks van artikelen op te nemen, waarin bijvb. *onware voorstellingen* gegeven worden,

zonder ze tegen te spreken, geeft voedsel aan de gedachte, dat men soms onder „Ingezonden" bedekt, wat men zich schaamt als eigen arbeid te verdedigen.

Over het algemeen genomen, zijn de twee eerste bekend gemaakte brieven zeer waterachtig en flaauw. De schrijver heeft blijkbaar de in der tijd zoo geestige „*Kijkjes in de Kamer*" van de *Arnhemsche Courant* tot model genomen; maar is, door een valschen humor misleid, die alleen een lach van medelijden over de pretentie des schrijvers afperst, eenvoudig tot personaliteiten afgedaald.

In den eersten brief wordt (waarschijnlijk ten believe van dames) haarfijn opgegeven, hoe ieder lid der Kamer, bij de opening, gekleed, of met ster en ridderkruisen was getooid. Daarna wordt een klaaglied aangeheven, over de „bleeke inkt", waarmeê „de parlementaire staatkunde" de Troonrede had geschreven; „de Natie," zegt de briefschrijver, „zou veel liever de taal van haren „Koning hooren, gesproken uit het hart tot het hart, „en het aan de politieke schriftgeleerden gaarne geven, „om zich te vermaken met de aanmerkingen van hunnen „vitlust." Voorts levert hij eene dissertatie over de wenschelijkheid, dat de Kamer, de Ministers, de leden van den Raad van State en het Hof, na het uitspreken van de Troonrede, voortaan driemaal uitroepen: „*leve de Koning!*" En eindelijk wordt de brief met de volgende regels besloten:

Eene der eerste gewigtige handelingen van de Tweede Kamer zal zijn het benoemen van haren president. Er zijn er, die meenen, dat de anti-ministriële partij hare stem niet op Jhr. *Boreel van Hogelanden*, de man, die met talent en waardigheid de zittingen leidde, zal uitbrengen. 't Zal spoedig blijken. Wij gelooven echter, dat die meening ongegrond is, en hopen het althans, omdat wij in de poging, om den geachten President der vorige zitting ter zijde te schuiven, 't zij ze slage of mislukke, *geen bewijs zoudte zien, dat aller wensch is, om eensgezindheid en wederzijdsch vertrouwen aan te kweeken.*

Voor alsnog is de briefschrijver het betoog schuldig gebleven, waarom het niet altijd herkiezen van een en denzelfden persoon, tot voorzitter — afgescheiden van de vraag over het talent en de waardigheid, waarmede het voorzitterschap bekleed is — geen bewijs zoude zijn, dat aller wensch is, om eensgezindheid en wederzijdsch vertrouwen aan te kweeken. Ook hier weder, ontmoet men eene schromelijke verwarring tusschen algemeen belang en persoonlijke consideratie.

De tweede brief is uitsluitend gewijd aan de verkiezing van de kandidaten voor het Voorzitterschap. Deze brief is vol hatelijkheden, waarvan wij ons niet onthouden mogen, eenige mede te deelen. Bijvoorbeeld:

Men zegt, dat de heer Dullert, den hem door enkelen zijner partij weder toegedachten Voorzittersstoel niet ambitionneerde, en liefst eene gewone plaats op de banken der Tweede Kamer innam. Verstandig besluit! Hij zit nu naast van Zuilen van Nyevelt en beiden hebben als vóórman den heer Kien. Deze laatste moet het genoegen doen, dat hij, na zijn laatste parlementair woord, 't welk in der tijd door velen als 't ware met afgrijzen werd gehoord, weder in 's lands vergaderzaal eene plaats mogt innemen.

De heer Meylink zette zich naast den heer Luyben. Men is nog al nieuwsgierig om dat nieuwe lid als parlementair persoon te leeren kennen. Ultramontaan is hij, anders zou hij ook niet zijn geweest, de kandidaat van *de Tijd*, *Noordhollandsche Courant*. Hij woont in het gebouw van de *Vereeniging van St. Vincentius de Paulo* en dat huis is de karavansera van alle R. Katholijke geestelijken, die de residentie, met welk oogmerk dan ook, bezoeken; maar men verzekert toch, dat hij steeds met het ministerie zal gaan, behalve in kerkelijke kwestien. Hij zou politiek behoudend zijn, zooals bijna alle ultramontanen, in zoo verre dat namelijk gepaard kan gaan met de parlementaire taktiek der Jezuiten-orde. De heer Meylink wordt ook als *auteur* genoemd en medewerker of korrespondent van zeker blad, doch zoo lang daarvoor geen meerdere zekerheid bestaat, dan men ons kon geven, valt het ons zeer moeijelijk dit te gelooven en bewaren wij daarover verder het stilzwijgen.

Baron v. Reede v. Oudshoorn nam eene plaats in, waarop veler oog van de tribune, onder verschillende gewaarwordingen, zich dikwijls rigtte. Waar zit de heer Groen? was de vraag van ieder die eene zitting der Tweede Kamer voor 't eerst bijwoonde. Groen, wiens naam door 't geheele Land wordt genoemd, nu met groote bitterheid, dan met hooge achting, doch door alle verstandige menschen met de betuiging: „het is een bekwaam man!" Wij zien hem daar nog in onze verbeelding zitten en lezen nog op zijn gelaat en, sprekende, in de beweging zijner handen, dat puntige, dat spelde-prikachtige, zijner taal en pen. Hij was een zittend lid, even als de Kempenaer is; zijne gedachten waren altijd bij de zaak in kwestie en als hij niet op zijne plaats was, stond hij bij een spreker, wiens woorden hem niet mogten ontglippen. Thorbecke kan veel vrijer spreken, nu hij Groen niet altijd ziet naderen, als voorbeeldig en nadenkend luisteraar.

Nopens de aanstaande parlementaire taktiek der oppositie, zijn de gevoelens verdeeld. Er wordt verhaald, dat zij ook de begrootings-ontwerpen niet tot de hoofdpunten van haren aanval maken; doch later eene geschikte gelegenheid afwachten zal om haar slag te slaan. Zij zou het vooral op het Departement van buitenlandsche zaken gemunt hebben. Mogt ons dit nader blijken, dan zullen wij u daarvan het een en ander mededeelen.

Wij veroorloven ons geene enkele aanmerking over deze tirades, die wij aan de apreciatie van onze lezers overlaten. Wij bepalen ons slechts te constateren, in verband met het laatste beruchte artikel van de *Amsterdamsche Courant*, van welke zijde der drukpers alle mogelijke pogingen worden aangewend, om, in overeenstemming met den wensch der Troonrede: „eensgezindheid en wederzijdsch vertrouwen aan te kweeken."

Wij lezen, in de jongste aflevering van het *Tijdschrift voor Nederlandsch Indië*, de volgende, door den heer VAN HOËVELL geleverde bijdrage van goede trouw des Ministers van Koloniën. 't Geen hier wordt aangetoond werd, reeds vroeger, meermalen ten aanzien van den heer VAN HALL geconstateerd:

Het is de gewoonte van den Minister van Koloniën, den heer C. F. Pahud, om, wanneer hij door den loop der discussiën overtuigd wordt, dat hij zich in zijne redevoeringen verkeerd en onbehoorlijk heeft uitgedrukt, in de stenographische opteekening zijner woorden zulke wijzigingen, veranderingen, uitlatingen en bijvoegingen te brengen, dat die hem aangewezen fouten in het *Bijblad* zooveel mogelijk zijn weggenomen.

Nimmer heeft hij dat meer in 't oogloopend gedaan, dan in zijne redevoering den 19 Julij ll., bij de algemeene beschouwingen omtrent het wets-ontwerp, tot vaststelling van een Reglement op het beleid der regering van Nederlandsch Indie, uitgesproken.

Terwijl *al* het bij de beraadslagingen over dat wets-ontwerp door hem gesprokene, *onmiddellijk* door hem werd nagezien en ter landsdrukkerij bezorgd, heeft hij met *die redevoering* eene uitzondering gemaakt. In het Bijblad leest men er van: „*Deze redevoering zal later worden medegedeeld*," en eerst vele weken later, nadat de geheele discussie was afgeloopen en de Kamers waren uiteengegaan, is die mededeeling geschied.

Waarom zoo laat? Die redevoering was van zulk eenen heftigen aard, dat zij weinig strookte met de „kalmte" en „bezadigdheid," die, volgens de sluitingsrede van den Minister van Binnenlandsche Zaken, deze zitting zou hebben gekenmerkt.

Vooral ten mijnen opzigte veroorloofde zich de Minister uitdrukkingen, die ieder onpartijdige afkeurde en die van mijne zijde eene *onmiddellijke* wederlegging noodzakelijk maakten. Dadelijk nadat de Minister had geëindigd, vroeg ik het woord voor een persoonlijk feit en zeide onder anderen:

„Wanneer de Minister van Koloniën op hoogen toon afkeurt, dat der regering in deze vergadering door mij werd verweten, dat het hare *bedoeling* is dat het in haar *plan* ligt, om Nederlandsch Indie uit te putten en te gronde te rigten; wanneer de Minister dit op hoogen toon in mij bestraft, dan mag ik niet zwijgen. Juist dat veroordeel ik in anderen, dat men altoos de bedoelingen in twijfel trekt. En van zulk een hoogst laakbaar gedrag beschuldigt mij de Minister. Wat heb ik gezegd? Wat was de strekking van mijn betoog? Uwe beginselen, in dit wets-ontwerp nedergelegd, uit de gewisselde stukken gebleken, zullen ten gevolge hebben, dat Indie langzamerhand wordt uitgeput, dat Indie zal blijven lijden ten koste van de batige saldo's. Dat heb ik gezegd en nu vraag ik: is dit eene verklaring, dat de regering *bedoelt* den ondergang van Indie?"

Ik had goed verstaan. De Minister had juist gedaan 't geen ik hem verweet. Hij sprak het niet tegen; hij bevestigde het in zijn antwoord, waarin hij zeide:

„Ik wil niet lang toeven, om, ten gevolge van hetgeen door den afgevaardigde uit Almelo (den heer van Hoëvell) is gezegd te verklaren, dat ik met genoegen uit zijn mond de verduidelijking heb gehoord van hetgeen hij bedoeld heeft met zekere gisteren door hem gesproken woorden, die, volgens hem, door mij verkeerd waren opgevat."

Maar wie schetst dan nu mijne verbazing toen ik dezer dagen in de, nu eindelijk medegedeelde redevoering, de woorden, waartegen ik was opgekomen, volstrekt niet terugvond. De pen van den Minister had ze zoodanig veranderd, verzacht, gepolijst, dat, indien ze zoo uit zijnen mond waren gevloeid, de redetwist omtrent het persoonlijk feit niet zou hebben kunnen plaats grijpen. In het Bijblad luiden ze nu aldus:

„Zoo heeft die spreker ook gezegd, dat het gevolg van het stelsel der regering zou zijn uitputting, voortdurende uitputting van Nederlandsch Indie. Doch mijne heeren, wie wil die uitputting? Ik geloof niet dat men met eenig regt kan wijzen op personen, die zoodanig stelsel zouden zijn toegedaan; trouwens het zou eene onmogelijkheid zijn, eene stelselmatige uitputting te bestendigen.... Ik meen dan ook te mogen vragen, of hetgeen de spreker uit Almelo heeft willen betoogen, of zijne voorspiegeling, als of de regering, door het batig slot verblind, een stelsel van uitputting wenscht te bestendigen, waarvan ontevredenheid en eindelijk het verlies der koloniën het gevolg moet zijn, eenigen den minsten schijn van grond heeft, en of hem integendeel niet kan worden toegeroepen: gij dicht de regering plannen en denkbeelden toe, die niet bestaan. De woorden *nationale zonde* door den spreker uit Almelo gebezigd, kunnen hier alleen als een magtspreuk worden beschouwd. Wil de regering dan den ondergang van Indie? Zeer zeker zou de Kamer haar niet behulpzaam zijn in de uitvoering van dien wil. Ter goeder trouw kan niemand twijfelen aan de bedoelingen der regering; ik geloof zelfs niet, dat het gepast is, die bedoelingen zoodanig te kenschetsen, als of de regering den ondergang van Indie zou kunnen of willen beoogen.

Had de Minister zoo gesproken als hij hier heeft geschreven, ik zou 't mij niet hebben kunnen aantrekken. Immers het zijn klanken, woorden, volzinnen, zonder eene bepaalde beteekenis. Men zou kunnen vragen, of het behoorlijk is en overeenkomstig met de goede trouw, om op die wijze eenmaal in 's lands vergaderzaal uitgesproken woorden te verminken?

Maar wij vragen dat bij deze gelegenheid niet. Wij konstateren alleen het feit, als een bewijs, dat de Minister, bij kalmer nadenken, in de stilte van het kabinet, zoodanig overtuigd is geworden van de laakbaarheid van zijn gedrag, dat hij de gehengenis daarvan heeft trachten uit te wisschen, door veranderingen in zijne redevoering te brengen, die hem thans onzin laten spreken.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Tot dusverre zijn geene nadere berigten omtrent de expeditie naar de Krim aangekomen. Men verwacht even van uur tot uur de aankomst van den *Marocain*, bijzonder aviso, die met berigten voor de Fransche regering uit Konstantinopel is afgezonden. De berigten, die stoomschip overbrengt loopen tot den 16den en zullen waarschijnlijk geene particuliere correspondentiën bevatten, zoodat men zich nog zal moeten vergenoegen met hetgeen de officiële bladen zullen mededeelen. Op gezag van een Engelsch scheepskapitein, die den 15den te Konstantinopel is aangekomen, deelt de Fransche *Moniteur* echter de volgende bijzonderheden omtrent de expeditie naar de Krim mede:

Een brief van lord Raglan, de opperbevelhebber der Engelsche expeditie-troepen, gedagteekend van den 12 Sep. en dus aan boord van de eskaders geschreven, in het gezigt van de kust van de Krim, meldt, dat die kusten niet ernstig verdedigd zijn.

De scheepskapitein, die de vloot den 13den des avonds heeft verlaten, voegt er bij, dat op dat tijdstip drie regementen zonder slag of stoot de stad en de haven van Eupatoria in bezit hebben genomen. Het geheele expeditie-leger moest des anderen daags op 14 of 20 mijlen ten zuiden van die stad ontschepen. Het weder was heerlijk.

In afwachting van nadere bijzonderheden maken de bladen, en voornamelijk de Engelsche bladen, velerlei onderstellingen omtrent den weg, dien het expeditie-leger zal hebben ingeslagen om de geduchte vesting te bereiken, die men komt aanvallen. Zal men den regten weg gevolgd hebben, die van Eupatoria naar Sebastopol voert, terwijl men langs de kust op 4 of 5 ellen afstand gaat? Of zal men den langsten en welligt den minst moeijelijken weg zijn gevolgd, door eerst op Simferopol, de hoofdstad van de Krim, aan te rukken om van daar naar Sebastopol te trekken, waardoor men de twee zijden van een driehoek zal volgen, waarvan de zee de basis uitmaakt? De meeste Engelsche bladen meenen, dat men den tweeden weg zal zijn gevolgd. Voorts maakt men gissingen over de plaats waar de Russen de geallieerden zullen afwachten, over de wijze, waarop de slag zal worden geleverd, enz.; wij beschouwen al deze redeneringen als middelen om het ongeduld van het publiek bezig te houden. Bij krijgsoperatiën toch geven de feiten dikwijls het meest onverwachte dementi aan de best gegronde onderstellingen. Op verren afstand kan men niet nagaan, welke moeijelijkheden te bestrijden zijn, hoe men die het best te boven kan komen, en waarschijnlijk zal de uitkomst leeren, dat de opperbevelhebbers geheel andere plannen hebben gemaakt, dan de bladen hem toeschrijven.

De *Moniteur de la Flotte* deelt eene opgave mede van de sterkte der Russische zeemagt en van die der geallieerden voor Sebastopol. De Russen tellen 1°. 17 linieschepen als: *de Twaalf Apostelen*, van 120 stukken; *Paris*, ... st.; de *drie Heiligen*, 120 st.; *Grootvorst Konstantijn*, 120 st.; en *Wladimir*, 120 st.; benevens de *Soiatoslaw*, *Rostislaw*, *Uriel*, *Chabrie*, *Yuqudiel*, *Selaphäeel*, ... *Hierarchien*, *Tro Soiatitalia*, *Varna*, *Gabriel*, *Keizerin Marie* en *Tchesmé*, allen van 84 stukken; 2o. 4 fregatten, als *Cagul*, *Koulifgi*, *Kavarna*, en *Medea*, van ... st.; 3o. 5 korvetten of brikken als de *Calijpso* en *Pijlades* van 118, en *Ptolemeus*, *Thesseno* en *Renets* van 20; 4°. schepen van minderen rang als, als *Nearch*, *Stu...* *Orlanda*, *Drolik*, *Ziabiaka*, *Lastorga*, *Smagelij*, ... transporten en 64 kanonneerbooten. Hierbij moet men ... 12 stoomschepen, 6 grooten 6 kleine voegen, te zamen 109 schepen met minstens 2200 kanonnen.

Daarentegen tellen de vereenigde vloten der geallieerden 54 groote oorlogsschepen, benevens 6 Turksche schepen, als: 25 zeil- of stoomlinieschepen (15 Fransche en ... Engelsche), en 29 fregatten, korvetten, enz. (15 Fransche en 14 Engelsche), benevens de 6 Turksche vaartuigen. Zij zijn in de volgende orde voor Eupatoria gekomen: op den regtervleugel, het Fransche eskader; op den linkervleugel de Engelsche schepen; daarachter, de transporten, terwijl de zes Turksche schepen de achterhoede vormen.

Betrekkelijk de Donau-Vorstendommen verneemt men vooreerst, dat de Wallachijsche jongelingschap aan Omer Pacha een adres heeft aangeboden, waarbij zij hare gehechtheid aan de Porte en den wensch te kennen geeft om naast het Ottomanische leger te strijden. „Tot nog toe, zeggen die jongelingen, heeft het Russische protectoraat aan Romanie geene andere voordeelen gehad dan het te desorganiseren en daar alle elementen van welvaart te verstikken."

Eene telegrafische depêche uit Weenen meldt, dat berigten uit Skuleni van den 17 dezer zijn ontvangen, waarbij officieel wordt medegedeeld, dat Moldaavie op dat tijdstip geheel door de Russen ontruimd was. De generaal Hess is te Bucharest aangekomen.

Voorts deelt de Fransche *Moniteur* mede, dat ten gevolge van onderhandelingen betrekkelijk de bezetting der Donau Vorstendommen, is overeen gekomen, dat de Fransche, Engelsche en Ottomanische legers steeds ... de Oostenrijksche troepen tot die bezetting zullen ... medewerken.

De Keizer van Oostenrijk heeft, ten einde alle misverstand te voorkomen, den 21sten des avonds door den telegraaf aan den generaal baron von Hess bevel gegeven geene belemmering aan het voortrukken van het Turksche leger ... latz en Ibraïla in den weg te stellen, indien Omer ... het oirbaar acht die plaatsen te bezetten.

Aldus vervallen alle geruchten van zelven, die men ... de houding van Oostenrijk in de vorstendommen ... spreid. Het is overigens waarschijnlijk, dat de Oostenrijksche en Ottomanische troepen niet lang tegeno...

...len blijven staan en dat de Turken van hunne zijde ...latz en Ibraïla aan den eenen kant bezet zullen houden; ...ar anderzijds naar den Donau zullen terugkeeren, en ...en op den linkeroever de bruggenhoofden Giurgewo, ...nitza, en eenige andere punten zullen bezet houden. ...n wil zelfs weten, dat Omar-Pacha reeds naar ...na zou zijn teruggekeerd. In elk geval schijnen de ...ldaviers en Wallachijers met de Oostenrijksche bezet... hier zeer ingenomen.

De Weener *Lloyd* deelt de volgende depêche uit Athene ... den 15 dezer mede: «De vroegere Kamers zullen ...orden bijeengeroepen. De senateur Drosos Mensolos is ...rleden. Benden roovers maken de noordelijke provin... onveilig. De drie van de Russen gekochte schepen ...ullen in de Grieksche havens worden toegelaten. Ofschoon ... cholera verdwenen is, blijft de Fransche bevelhebber ...nden om 2000 man te Athene gedurende den winter ... overbrengen.

...berigten uit Jeruzalem van den 8sten melden, dat ...atijnsche patriarch in die stad met veel plegtigheid is ...ggekeerd. Hij heeft zijne intrede gedaan, vergezeld ... de consuls van Frankrijk en Oostenrijk en een aan... geleide van Katholieken en zelfs van Muzelmannen.

... depêches uit het Noorden spreken sedert een paar dagen veel van de bewegingen der Russische troepen in het Noorden van het rijk. Verschillende regementen van de ...rde, kavallerie, infanterie en artillerie hebben Petersburg verlaten, zonder dat men de plaats van hunne bestemming kent. Men meent, dat zij naar Polen trekken. ...enige bladen, die zeggen, dat zij naar de Krim rukken, vergeten den afstand tusschen dat schiereiland en de hoofdstad van Rusland. Voor dat de troepen, die Petersburg omstreeks de helft van deze maand verlaten hebben, in de Krim kunnen zijn, zal Sebastopol reeds sedert lang gevallen of het expeditie-leger weder ingescheept en vertrokken zijn.

De depêches uit de Oostzee melden, dat de Fransche vloot onder bevel van den admiraal Parceval-Deschênes den 19 dezer stellig is vertrokken, om naar Frankrijk terug te keeren.

Uit Frankrijk zijn geenerlei belangrijke staatkundige berigten. Intusschen heeft Keizer Napoléon een belangrijk besluit genomen. Bij de voortdurende duurte van den alcohol drongen de voorstanders van beschermende regten bij de regering aan het meerder verstoken van graan bij Keizerlijk decreet te beletten. In plaats van aan dien aandrang gehoor te geven, heeft de regering hetzelfde doel door een meer liberalen maatregel trachten te bereiken. ... werd van den brandewijn de volgende inkomende regten per hectoliter geheven: van den brandewijn 50 fr.; van kersen-, melassie- en rijst-brandewijn (kirsch, rum en arak), 200 fr.; van rhum en tafia uit de Fransche kolonien, 20 fr., terwijl de invoer van alle andere soorten van brandewijn verboden was, waardoor voornamelijk de graan- en aardappel-brandewijn getroffen wordt. Al deze regten worden tot op 15 fr. per hectoliter verminderd en de verbodsbepalingen opgeheven.

De *Moniteur* deelt een decreet mede, waarbij de Minister van Staat, de heer Fould, gedurende de afwezigheid van den heer Magnen met het departement van landbouw, handel en openbare werken *ad interim* wordt belast.

De generaal Espinasse, aide-de-camp des Keizers, vertrekt heden (Maandag) naar Konstantinopel.

Maria Christina van Spanje is den 19den te Bagnère aangekomen en is aan het hotel Frascati afgestapt. Zij wil, naar men zegt, eenigen tijd in die stad blijven.

De *Courrier de la Moselle* meldt uit Metz, 21 dezer, dat prins Hendrik der Nederlanden daar ten 4 ure na den middag is aangekomen, komende van Thionville. De prins heeft zich eenige oogenblikken te Metz opgehouden en heeft die stad met den eersten trein naar Manheim weder verlaten.

De heer Longobardi, minister van justitie van den Koning van Napels, is in den ouderdom van 70 jaren aan de cholera bezweken. Hij was lid van verschillende academiën en wetenschappelijke genootschappen, zoo in het koningrijk Napels als in het buitenland.

Te Genua houdt men zich bezig met het verzorgen van de weezen, ten gevolge van de cholera; 80 kinderen zijn in een klooster te Genua en 50 in een klooster van dominicanen te Turijn verzorgd.

Voorts worden aldaar medailles uitgereikt aan personen, die groote diensten hebben bewezen gedurende de aldaar heerschende ziekte. Die medaille is aan de eene zijde versierd met het borstbeeld des Konings en aan de andere met een eiken- en olijftak en den naam van den persoon, aan wien zij wordt uitgereikt.

Te Rome zal de Regering in het te kort van 1,700,000 kroonen, ongeveer 4½ millioen guldens, voorzien door eene leening bij den bankier Torlonia, tegen vermindering van de drukkende pacht van den accijns op het zout en het tabaksmonopolie.

De laatste berigten uit Spanje zijn van den 20sten. Men meldt, dat wanordelijkheden te Antequera zijn uitgebarsten, waar de werklieden de machines zouden hebben verbrijzeld. Men kent de reden dezer wanordelijkheden niet. Te Madrid is den 17den de groote kiesvergadering in den ... l'*Oriente* gehouden. De zitting was ontsluitend; de meerderheid had zich voor het gematigde programma verklaard, dat door den markies del Duero, Manuel de la Concha, is vastgesteld; ofschoon andere kiesvereenigingen niet met dien geest bezield zijn, vertrouwt men, dat de constitutionele liberalen in de hoofdstad de overwinning bij de aanstaande verkiezingen zullen behalen.

Vrijdag aanstaande moet de verkiezing plaats hebben van den lord-Major van Londen daar de tegenwoordige magistraats-persoon den 8 November zijne waardigheid moet nederleggen. Indien men het gebruik in acht neemt, dat de heer Moon, de oudste alderman benoemd worden, dan zal zijn opvolger voor het toekomende jaar ... Salomons een Israëliet zijn. Voor de eerste maal zou dan een Israëliet de betrekking van Lord-Major van Londen waarnemen.

Volgens den staat van de Engelsche bank over de week, die den 16 Sept. is geëindigd, is er eene som van 38,565 ponden minder in papier en 42,449 ponden in specie minder aanwezig.

Eene belangrijke wijziging is te Londen in de betaling der inkomende en uitgaande regten gemaakt. Vroeger kon dit alles in geld of in bankpapier geschieden. Thans heeft het departement van finantien veroorloofd in bons op de bank te betalen, die ze op het crediet van het bestuur der in- en uitgaande regten zal inschrijven. De kooplieden zullen dus niet meer hunne bedienden met aanzienlijke sommen door de straten van de hoofdstad behoeven te zenden op de uren, waarin zij het meest bezocht zijn.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

ZITTING VAN MAANDAG 25 SEPTEMBER.

In deze zitting zijn ontvangen vier Koninklijke boodschappen, ten geleide van even zoo vele wets-ontwerpen, als: 1o. tot afschaffing van het tonnegeld op de zeeschepen; 2o. tot wijziging van hoofdstuk V der Staatsbegrooting van 1858; 3o. tot vaststelling der begrooting voor de algemeene Landsdrukkerij voor 1855; en 4o. tot regeling der uitoefening van het regt van vereeniging en vergadering. — Al deze ontwerpen met daartoe behoorende memoriën van toelichting zullen worden gedrukt en verzonden naar de afdeelingen.

De VOORZITTER deelt mede, dat de commissie tot de verzoekschriften tot haren voorzitter benoemd heeft den heer van Deinse.

De VOORZITTER zegt, dat de commissie tot het ontwerpen van een adres in antwoord op de Troonrede, dat ontwerp in gereedheid heeft gebragt. Het wordt thans ter tafel gebragt en onmiddellijk ter overweging aan de afdeelingen verzonden. Na den afloop van dat onderzoek zal de commissie weder vergaderen en het ontwerp bepaaldelijk vaststellen. Dienvolgens wordt de vergadering tot half 4 ure geschorst, in afwachting, dat de commissie alsdan met hare taak gereed zal zijn. — Tot dien tijd wordt de vergadering gescheiden.

Omtrent ten 4 ure de zitting heropend zijnde, brengt de commissie van redactie het ontwerp-adres, dat door haar nader is overwogen, ter tafel. Op voorstel van den Voorzitter, worden de beraadslagingen bepaald op morgen, Dingsdag, ten 11 ure.

[Wij deelden reeds in ons vorig No. bijna letterlijk de redevoering mede, waarbij de Minister van Finantiën de Staatsbegrooting voor het jaar 1855 in de Tweede Kamer heeft ingediend. Alleen ontbrak ons de ruimte, om tegelijkertijd opgave te doen van de bijzonderheden rakende handel, scheepvaart en postwezen; en wij haasten ons, dat achtergebleven gedeelte thans op te nemen. RED.]

Hoezeer de handel in het jaar 1853 bij stijgende prijzen van vele koopwaren, in den regel voordeelige uitkomsten heeft opgeleverd, zoo als onder anderen ook is bevestigd geworden door de verslagen van de provinciale staten in de verschillende provinciën, wijst echter eene vergelijking van de statistiek over 1853 met die over het voorgaande jaar, ten aanzien van het geheel bedrag der hier te lande ingeklaarde beladene, zoowel Nederlandsche als vreemde schepen eene vermindering aan van 585 schepen, metende 117.136 tonnen. Onder Nederlandsche vlag alleen bedraagt de vermindering slechts het getal van 46 beladen ingeklaarde schepen, metende 15,666 tonnen.

Ook het geheel bedrag der met lading uitgeklaarde schepen, zoowel onder Nederlandsche als vreemde vlag, is in 1853 met 346 schepen, metende 54.004 tonnen verminderd, terwijl die vermindering voor het getal onder Nederlandsche vlag uigeklaard beladen schepen 347, metende 49.102 tonnen bedraagt.

Zoo de buitengewoon hoog gestegene scheepsvrachten en de in 1853 vroeg ingevallen vorst van ongunstigen invloed geweest zijn op de vaart van en naar de Nederlandsche havens, hebben echter de Nederlandsche reederijen veel voordeel getrokken van de vrachtvaart tusschen vreemde havens, waartoe volgens de thans bij het departement van finantien bekomen opgaven van de Nederlandsche consulaire agenten 3.184 schepen onder Nederlandsche vlag, metende 489.000 tonnen, zijn gebezigd: namelijk 2,266 beladen schepen, metende 391,614 tonnen en 918 schepen in ballast metende 97,386 tonnen.

Het zal welligt aan de hooge vrachten, welke bij de vaart tusschen de vreemde havens te verdienen vielen, zijn toe te schrijven, dat in 1853, 113 Nederl. schepen in ballast metende 24.305 tonnen meer dan in 1852 zijn uitgeklaard, terwijl het geheel bedrag der in ballast uitgeklaarde schepen zoowel onder Nederl. als onder vreemde vlag 298 schepen, metende 47.552 tonnen, meer dan in 1852 bedroeg. Diezelfde reden geldt vermoedelijk voor de vermindering in 1853 van 19 in ballast ingeklaarde Nederl. schepen, metende 1698 tonnen. Het totaal der in 1850 in ballast ingeklaarde schepen onder alle vlaggen, blijkt wel, is waar met 11 schepen, metende 18,701 tonnen vermeerderd te zijn, doch deze vermeerdering is alleen het gevolg van het in den regel in ballast inklaren van stoombooten bestemd tot den uitvoer van vee. Dat de vermindering der in- en uitgeklaard beladen schepen ook op den in- en uitvoer van goederen invloed heeft uitgeoefend, ligt voor de hand. De waarde van in en uitvoer te zamen bedroeg in 1853 *f*1,350,799 minder dan in 1852. — De algemeene invoer was in 1853 *f*1,667,830, de invoer tot verbruik *f*721,284 en de uitvoer uit het vrije verkeer *f*2,407,320 minder dan in 1852. Niettegenstaande van de meeste invoer artikelen de cijfers voor 1853 hooger dan voor 1852 zijn en de invoer tot verbruik van tarwe en rogge aanzienlijk was, werden echter 12,102 lasten tarwe en 17,349 lasten rogge in 1853 minder dan in 1852 ingevoerd. Aan deze laatste omstandigheid maar voornamelijk aan eenen minderen invoer van bijna 5,000,000 pd. koffij en 17,000,000 pd. rijst, even als aan eene verminderde aangifte ten verbruike van 8,000,000 pd. koffij en 15,000,000 pd. rijst en aan eenen verminderden uitvoer uit het vrije verkeer van 14,000,000 pd. koffij moeten de bovenstaande verminderingen in de eindcijfers van in- en uitvoer worden toegeschreven. Daarentegen beliep de algemeene uitvoer *f* 317,031 en de doorvoer *f* 2,724,351 meer in 1853 dan in 1852. De geringere opbrengst der in- en uitgaande regten over 1853 beloopende ongeveer 1½ ton gouds is voorts grootendeels het gevolg van den maatregel tot aanmoediging van den invoer van granen en andere levensmiddelen genomen bij Koninklijk besluit van den 15 September 1853 (*Staatsblad* no. 103). — De scheepsbouw heeft zeer gunstige uitkomst opgeleverd. In 1853 zijn 183 nieuwe schepen, metende 41,038 zeetonnen en dus 44 schepen, metende 12,817 tonnen meer dan in 1852 in de vaart gekomen.

Daaronder waren slechts 12 buiten 's lands gebouwd, metende 2,958 ton, terwijl hun getal in 1852, 14, metende 2,315 tonnen beliep.

Ook in de eerste 8 maanden van 1854 zijn reeds 162 nieuwe schepen, metende 28,233 zeetonnen, waarvan 16 buiten 's lands gebouwde, metende 2,678 tonnen in de vaart gebragt; terwijl dit getal over hetzelfde tijdvak van 1853, 137 nieuwe schepen bedroeg, metende 29,864 tonnen, waaronder 12 buiten 's lands gebouwde, metende 2,958 tonnen.

De bijzonderheden betreffende het postwezen, zullen u even als in vorige jaren in eene afzonderlijke nota, als bijlage tot de begrooting van het IXde hoofdstuk B, worden medegedeeld. Gij zult daaruit, mijne heeren, zien, dat het aantal brieven nog steeds toenemende is, sedert het in werking komen der wet van 1850, daar in 1853 een millioen portbetalende brieven meer dan in 1852, met de post zijn verzonden; dat ook de frankering der brieven, hoewel in mindere mate, toeneemt; dat de geldelijke opbrengst sedert 1850 regelmatig aangroeit; dat het cijfer van uitgave hetgeen men in 1850 vermeende tot de noodige uitbreiding der brievenposterij noodig te zullen hebben, nog niet is bereikt, terwijl gij tevens de vermeerdering van personeel en van afstand, waarover de brievenmalen vervoerd worden, benevens eenige andere bijzonderheden in die nota naauwkeurig zult vinden opgegeven. Een en ander zal, vlei ik mij, u de overtuiging geven, dat de bestaande verordeningen, betreffende ons postwezen voortdurend stof tot tevredenheid opleveren.

's Gravenhage, 22 September.

De Minister van Marine heeft met 1 October tot adelborsten der 3de klasse bij de Nederlandsche marine benoemd: A. L. K. graaf van Limburg Stirum; P. Koning; H. A. M. Swellengrebel; C. L. van Woelderen; F. van Hoogstraten; J. A. Waldeck; A. J. Dumont; J. M. A. van Malken; H. W. Pistorius; F. J. P. M. Mulder; E. F. Œnle; R. H. Jarman; F. H. Coblijn; S. D. van der Meer: W. A. Arriëns; C. Bijleveld; F. H. A. A. Wagner; J. C. Joekes; A. G. M. van Meeteren; J. G. J. Spanjaard; D. J. Weijs; J. L. Inckel; A. P. Hoogwinkel; C. A. le Bron de Vexela; J. Loots.

Door Z. M. den Koning is op het adres, door de Eerste Kamer aangeboden, het volgende geantwoord:

MIJNE HEEREN!

Ik verzoek U aan de Eerste Kamer Mijnen dank over te brengen voor haar adres van antwoord.

Ik waardeer hoog haar voortdurend streven, om met de regering de belangen en het welzijn des Vaderlands te bevorderen.

Ik blijf op hare trouwe medewerking rekenen.

* Het heeft Z. M. behaagd, wederom eene som van *f* 200 te schenken, voor den verderen opbouw van het R. K. oude mannen- en vrouwenhuis alhier.

Naar men verneemt, zal Z. M. de Koning zich in de eerste dagen der volgende maand, uit deze residentie naar HD. nieuw aangekochte goederen bij Arnhem begeven.

* Z. M. heeft Zaturdag middag jl. den Prins von Woronzow, die op het groot stedelijk badhuis te Scheveningen is gelogeerd, in een bijzonder gehoor ontvangen.

* Zaturdag jl. is door Z. Exc. den baron d'André, Fransch minister aan het Nederl. Hof, aan den Koning voorgesteld de heer Fournier, nieuw benoemd secretaris van het Fransche gezantschap alhier.

* De beroepen van de heeren Zaalberg en Meijboom zijn door de Synodale commissie goedgekeurd.

* In deze residentie is aangekomen en aan het *Hôtel de Bellevue* afgestapt de heer Jules Lecocq, ceremoniemeester aan het Hof van Z. M. den Keizer der Franschen, met familie en gevolg, komende van Parijs.

Z. Excell. de heer Doblhoff, Minister van Z. M. den Keizer van Oostenrijk bij het Nederl. Hof, is van zijne buitenlandsche reis in deze residentie teruggekeerd.

Z. Excell. de heer Lövenskiold, Zweedsch minister bij het Nederl. Hof, zal met verlof voor eenigen tijd uit deze residentie vertrekken. Men verneemt dat die afwezigheid omstreeks zes maanden zal duren.

* Naar wij vernemen, zegt de *P. O. Ct.*, bestaat het voornemen bij de Hooge Regering, om in de tegenwoordige zitting der Staten-Generaal een wetsontwerp aan te bieden omtrent de begraafplaatsen, het begraven en tot regeling van het punt der begrafenis-regten.

Aan de heeren J. J. van den Berg en Zonen, rijtuig-fabrijkanten alhier, is op de tentoonstelling van landbouw enz., gehouden te Dordrecht, de zilveren medaille toegekend voor nieuwe en verbeterde werktuigen, als ook voor een waterwagen met brandbluschpomp, tevens tot sproeibuis, en tot bevochtiging der tuinen en wegen; en aan den heer Regouw de bronzen medaille, voor de door hem toegezondene tuinsieraden.

Philip Hillisheim, die onlangs door de zorg van den heer commissaris van politie Blom, alhier was aangehouden, ter zake dat hij zich ruim een jaar geleden schuldig had gemaakt aan diefstal van kar en paard, benevens van de goederen van eenige landverhuizers, is dezer dagen aan de Pruissische overheid uitgeleverd.

Bij Koninklijk besluit van 7 September 1854, n°. 63 is goedgekeurd de begrooting der enkel provinciale huishoudelijke inkomsten en uitgaven van Zuid-Holland, voor de dienst van 1855. De inkomsten en uitgaven zijn geraamd op een bedrag van 239,138.02½.

Van regeringswege worden ten behoeve der kamers van koophandel en fabrieken, verzonden exemplaren eener bekendmaking van het Hannoversche departement van finantien van 30 Augustus jl. betreffende den Elbe-tol, met een alphabetisch register der artikelen, waarvoor de tol verminderd of opgeheven is.

Naar men verneemt, is door het openbaar ministerie bij de arrondissements-regtbank te Leijden eene regterlijke vervolging ingesteld tegen een gewezen wethouder dier gemeente, ter zake van eene door hem als ambtenaar van den burgerlijken stand begane overtreding door het opmaken eener acte, waarbij een kind, in overspel verwekt, wordt erkend, alsmede door het voltrekken van het huwelijk van een minderjarig, wettiglijk erkend, natuurlijk kind, zonder dat blijkt van verkregene toestemming des vaders; beide gevallen voorzien bij de artt. 97 en 338 van het Burg. Wetboek.

Men meldt uit Schiedam, 23 Sept., dat aan den burgemeester dier stad, den heer L. Knappert, de bijzondere tevredenheid van Z. M. den Koning is betuigd, voor het gehouden gedrag, bij de ongeregeldheden aldaar plaats gehad en voor de wijze, waarop hij zich als hoofd van het plaatselijk bestuur, van vele en moeijelijke pligten, die op hem rustten, gekweten heeft.

— Aan den majoor-kommandant der dienstdoende schutterij, den heer H. W. Roelants, is naar men verneemt eene betuiging van gelijke strekking te beurt gevallen.

Blijkens publicatie van heeren Burgemeester en Wethouders van Delfshaven is de broodzetting in die Gemeente afgeschaft, doch blijven de bepalingen van het gewigt voor het ten verkoop van het daar gebakken en van elders ingevoerde brood van kracht.

Te Ridderkerk is den 23 dezer van de werf van den heer A. Pot, te Bolnes, met goed gevolg te water gelaten het campagje barkschip *Scheveningen*, groot 400 java lasten en onder de directie voor rekening eener reederij van den heer P. Varkevisser en zonen te Scheveningen, en daarop is onmiddellijk de kiel gelegd voor het Campagje fregatschip *Anna Digna*, zullende worden gevoerd door kapt. C. Ouman, en voor rekening eener reederij onder directie des heeren Blaauw en Comp.te Amsterdam: beiden schepen zijn voor de groote vaart bestemd.

Door eene commissie, bestaande uit de heeren H. M. van Boom, A. J. de Bull, P. F. Grieve, H. F. C. ten Kate, Ch. Rochussen, C. J. v. d. Star en Dr. J. J. Viotta, is het plan gevormd, om op 24 Oct. e. k. door een diner te vieren het 200jarig jubilé van het in Oct. 1654 te Amsterdam gevierde St. Lukas-feest (zie Wagenaar, beschrijving van Amsterdam, deel I bladz. 591), en waaraan ter deelneming worden uitgenoodigd allen, die in ons Vaderland zich aan beeldende toon- of dichtkunst en uiterlijke welsprekendheid wijden. Daartoe is door genoemde heeren eene circulaire rondgezonden, teneinde vooraf te weten op welke deelneming mag gerekend worden.

Bij heeren regenten van het burgerweeshuis te Amsterdam is wederom ingekomen de aanzienlijke gift van *f* 1000, welke door H. M. de Koningin-weduwe jaarlijks aan dat gesticht geschonken wordt.

Men meldt ons uit Middelburg, dd. 22 Sept., dat de hevigheid der cholera te Vlissingen aanmerkelijk is verminderd. Het getal verpleegden in het hospitaal alsmede op het ziekenschip waren 39, waarvan in het geheel 9 overleden zijn. Noch op de andere schepen, noch bij het garnizoen of burgerij wordt eenig spoor van die gevreesde ziekte waargenomen.

De officier van Justitie te Assen berigt, dat wederom te Meppel, op 14 September jl., een 25 cents stuk is ontvangen, zonder dat men kan nagaan van wien, dragende het jaartal 1848 en de beeldtenis van Koning Willem II, hetwelk duidelijke merkteekenen van valschheid bezat.

Na opzending aan het Munt-collegie, heeft het onderzoek van dat geldstuk doen blijken, dat het was vervaardigd uit eene vermenging van tin, koper, lood, zink en spiesglas, weshalve het, bij arrest van genoemd collegie van 15 September jl., is verklaard valsch te zijn.

Leiden, 23 Sept. Eergisteren promoveerde alhier tot doctor in de regten, de heer R. V. Heijliger, van Oosterhout, met thesis.

◁ **Amerongen**, 23 Sept In de goede verwachting, die men aanvankelijk omtrent den uitslag van den oogst der onderscheidene veldproducten koesterde, werd men over 't algemeen in deze streken niet te leur gesteld.

De rogge is, zoowel naar qualiteit als quantiteit, zeer voldoende; de boekweitbouw daarentegen is niet zoo gunstig uitgevallen: de qualiteit is wel vrij goed, maar het beschot is middelmatig te noemen, hoofdzakelijk toe te schrijven aan de felle hitte, die wij in de maanden Julij en Augustus gehad hebben.

Het verbouw van aardappelen is hier voordeeliger uitgevallen dan in vorige jaren. Ze zijn goed van smaak, doch leveren niet de quantiteit, zoo als men het zich in den beginne wel had voorgesteld.

De inzameling van den tabak is afgeloopen; met enkele uitzonderingen, kunnen wij ook omtrent dit gewas vrij gunstige berigten mededeelen; de qualiteit van het aardgoed is voldoende; omtrent het bestgoed dat in droogte nog niet genoegzaam gevorderd is, valt aanvankelijk nog weinig met zekerheid te zeggen. De Amerongsche plantages bleven dezen zomer, gelukkig, van hagel bevrijd; op sommige naburige plaatsen evenwel, heeft het bestgoed en gedeeltelijk het aardgoed door die ramp geleden.

Kampen, 23 Sept. Op de vragen betreffende, de alhier op te rigten theologische school der christelijk afgescheiden Gereformeerde kerk, vroeger in deze Courant gedaan, kunnen wij thans officieel berigten, dat de opening dier school eenige vertraging heeft ondergaan, door de tusschen komende bedanking van den tot leeraar dier school benoemden predikant Bavinck.

De Synode door welke de oprigting dier school bepaald was, had tevens besloten dat zij niet geopend mogt worden, dan nadat vier leeraren de benoeming zouden hebben aangenomen.

In die vacature is thans door de senatoren, alhier den 20 en 21 dezer vergaderd, voorzien, door de benoeming van den WelEerw. heer P. J. Oggel, thans predikant te Utrecht.

Indien nu ZEerw., die zich vóór den 21 October a. s. zal moeten verklaren, deze benoeming aanneemt, dan wordt de school zes weken daarna geopend, tenzij zulks door omstandigheden van het jaargetijde mogt worden verhinderd. (*Kamp. Ct.*)

△ **Meppel**, 22 Sept. Op de hier gehouden najaarsmarkt waren Dingsdag ll. ter verkoop aangebragt 141 paarden, 68 veulens, 203 guste- en 241 melkkoeijen, 48 stuks jongvee en 107 schapen; voor de paarden werden hooge prijzen zelfs tot *f* 300 bedongen; de runderen zijn verkocht van *f* 60 tot *f* 140.

Eerste Huwelijks-afkondiging.

Zondag den 24 Sept. 1854.

Willem Christiaan van Rijswijk, 26 j., met Cornelia Nieuwenhuizen, 30 j. — Johannes Jacobus de Reede, 25 j., wedr. van Alida Terlaak, met Jacoba Elisabeth Bouscholte, 26 j. — Adrianus Franciscus Ingenhoven, 31 j., met Maria Bom, 32 j. — Ludovicus Maes, 26 j., met Elisabeth van Zeeland, 26 j., — Johannes van Viersen, 37 j., met Alida Jansen, zich noemende van Hemert, 48 j., wed. van Roeland Mansveld. — Antonius van Vlijmen, 27 j., met Wilhelmina Cornelia Veerkamp, 20 j. — Leendert van der Hout, 34 j., wedr. van Anna Margaretha van Poolen, met Jenneke Struik, 38 j. — Johannes Andreas Senechal, 27 j., met Wilhelmina Maria Weber, 25 j.

Ingezonden Stukken.

De Commissie voor het Standbeeld van Koning Willem II.

Heden voor vijf maanden, werd het standbeeld van Willem II onthuld en sedert dat tijdstip heeft men te vergeefs uitgezien naar eenig openbaar stuk, afkomstig van de commissie, die zich in der tijd zelve opgeworpen en benoemd heeft, tot het beheeren der daartoe in te zamelen gelden en het daarstellen van het kunstgewrocht. Dit laatste hebben wij gezien en bescheiden zal het zijn er niets meer over te zeggen dan er reeds in der tijd van is gezegd geworden. De commissie had op zich genomen naar haar beste vermogen een beeld te leveren. Het kunstwerk staat er, de hoofdpersonen der commissie hebben hunne decoratien bekomen, alles is dus van dien kant in orde. Er is slechts nog één punt overgebleven, welks aanzuivering gedurende verscheidene maanden reikhalzend is te gemoet gezien en dit is het punt der fondsen. Duizende hebben in den lande voor duizenden geteekend, ze in der tijd gestort, zoude men nu, zonder onbescheiden te zijn, ook eindelijk mogen weten, *hoe veel* die duizenden bedragen hebben, waaraan die duizenden zijn besteed geworden? Heeft de [illegible] van het beeld zóó juist kunnen berekend wo[illegible] den laatsten hamerslag aan het hek of aan de [illegible] de som juist op was, of is er welligt een saldo [illegible] een deficit geweest, waar is casu quo het eerste [illegible] Wie heeft het laatste gedekt? Zietdaar eenige [illegible] men zich doet en die men zoowij meenen met re[illegible] hopen wij ten gevolge van deze regelen er eenig [illegible] op te zullen ontvangen.

Het is overbodig te verklaren, dat hierbij [illegible] geen wantrouwen op de eerlijkheid der leden van [illegible] missie ten gronde ligt, doch wij meenen dat an [illegible] als deze noch vertrouwen noch wantrouwen behoe[illegible] te komen. Het punt is eenvoudig dit: De commi[illegible] gelden opgezameld, gedurende vier a vijf jaren o[illegible] gehad, geadministreerd, aanbesteed, is derhal[illegible] woording schuldig aan hare committenten, of a[illegible] wie zij zich opgeworpen heeft en is zoo verre [illegible] tot heden toe door haar verzuimd geworden zul[illegible] Mogt het evenwel hier of daar in eenig openbaar [illegible] geschied en onze aandacht ontsnapt zijn, dan wensch[illegible] woord tot teregtwijzing en in dat geval verval[illegible] van dit opstel. Mogt zulks echter nog niet ges[illegible] dan is deze niet enkel dienende om in een uwe[illegible] geplaatst te worden om welligt den anderen d[illegible] te zijn, maar dan wordt aan de Redactie van [illegible] dagblad speciaal aanbevolen herhaaldelijk uit e[illegible] ging op dit punt terug te komen, het levendig [illegible] tot dat aan de onbehoorlijkheid van een langer [illegible] op voldoende en volledige wijze zal voldaan zijn.

Hieraan eene plaats van uw geacht dagblad [illegible] zult UEd. verpligten.

's Hage 23 Sept. 1854. verscheidende te[illegible]
contribuante[illegible]
het Standbeeld van [illegible]

Advertentien.

LAMPKAP-DRAGERS

VERNUFTIGE EN NUTTIGE UITV[illegible]
kosten niet meer dan gewone karka[illegible]
te bekomen

KLEINE BAZA[illegible]

Veenestraat 147. **H. MU[illegible]**
's Hage. ([illegible]

PATENTWASKAARSEN ([illegible]

voor exportatie, binnenlandschen handel, [illegible] huiselijk gebruik, vindt men steeds in [illegible] voorhanden. De kwaliteit is uitmuntend, [illegible] prijzen zich regelen naar de wigt, waar[illegible] pakken verlangt.

Gouda, 21 Aug. 1854.
SCHONEVELD, WESTERBA[illegible]

224ste Nederlandsche Staats-L[illegible]

1e LIJST. 4e KLASSE.

Uitgekomen hooge prijzen:

N°. 629, 10756 en 11118 ieder *f* 1000.

Prijs-Courant der Effec[illegible]

AMSTERDAM, 25 September 18[illegible]

	Pct.				
Nederland.			**Rusland.**		
Ned. W. Schuld.	2½	$60\frac{9}{16}$ $\frac{5}{8}$ $\frac{9}{16}$			
Dito Certificat. .	3	72	*Hope* 1798/1816	5	[illegible]
Dito Dito . .	4	$90\frac{5}{8}$ $\frac{11}{16}$ $\frac{5}{8}$	Dito 1828/1829	5	[illegible]
O. I. Leening. .	4		Cert. 1831/1838	[illegible]	[illegible]
Amort. Syndic.	3½		Dito Dito	[illegible]	[illegible]
Hand.-Maats. .	4½		Dito *Hope* . .	[illegible]	[illegible]
Belgie.			Dito *Stieglitz*	[illegible]	[illegible]
Certificaten. . .	2½		Dito dito 5e Ser.	[illegible]	[illegible]
D° *Rothschild* .	2½		Inschr. Assig.	[illegible]	[illegible]
Frankrijk.			Certific. dito.	[illegible]	[illegible]
Obligatiën . . .	3		**Polen.**		
Spanje.			Obligatiën . .	4	68[illegible]
Nieuwe	1	$18\frac{9}{16}$ $\frac{5}{8}$	**Oostenrijk.**		
Dito Buitenl. .	3	$37\frac{7}{8}$ 38	Metalliek . .	5	[illegible]
D° Binnenl. c/m.	3	$33\frac{1}{8}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{4}$	Dito bet. Amst.	5	78[illegible]
Bew. Sp. Com.		$5\frac{1}{16}$ $\frac{1}{8}$	Dito lett. B.	5	[illegible]
Amort. Schuld.		$4\frac{1}{8}$ $\frac{3}{16}$	Dito 1847 . .	2½	[illegible]
Portugal.			Dito 1851/1852	2½	[illegible]
Londen nieuwe.	5	$36\frac{1}{2}$ $\frac{9}{16}$ $\frac{1}{2}$			
Dito uitgest . .	4				

Polen loten fl 600. *f* $140\frac{3}{4}$; Mexic., te Lo[illegible] $23\frac{11}{16}$; dito Onb. $23\frac{11}{16}$; Gren., te Lond. p. s. [illegible] $16\frac{5}{16}$, $\frac{3}{8}$.

Bij een weinig meer levendigen omzet in de hoof[illegible] binnenl. en vreemde effecten, was de markt over[illegible] iets beter gestemd, zonder echter veel bijzonder[illegible] te hebben.

FRANKFORT, Vrijdag 22 September. [illegible] $71\frac{7}{8}$; Spanje binnenl. 3 pct. $33\frac{7}{8}$; dito 1 p[illegible]

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te [illegible]